

LAKIVALIOKUNNAN MIETINTÖ 5/2005 vp

Hallituksen esitys laiksi käräjäoikeuslain muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 16 päivänä marraskuuta 2004 lähettänyt lakivaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen laiksi käräjäoikeuslain muuttamisesta (HE 230/2004 vp).

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- hallitusneuvos Heikki Liljeroos ja hallitusneuvos Paulina Tallroth, oikeusministeriö
- laamanni Ilkka Lindström, Kemijärven käräjäoikeus

- laamanni Charles Lindroos, Paraisten käräjäoikeus
- laamanni Lars Karlsson, Porvoon käräjäoikeus
- laamanni Erkki Hämäläinen, Turun käräjäoikeus
- hallituksen puheenjohtaja Bo-Sanfrid Höglund, Svenska Finlands folkting
- käräjätuomari Kimmo Mikkola, Käräjäoikeustuomarit ry
- herastuomari Liisa Temisevä, Suomen Lautamiehet ry
- puheenjohtaja Ilkka Hietaniemi, Suomen Lautamiesliitto SLL ry.

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi käräjäoikeuslakia. Lakia ehdotetaan täydennettäväksi säännöksillä siitä, että käräjäoikeudessa voi olla toimintayksikköinä osastoja. Osastoja voitaisiin perustaa lainkäyttöasioissa tarvittavan asiantuntemuksen edellyttämän erikoistumisen turvaamiseksi. Osasto voitaisiin myös perustaa, jotta suomen- ja ruotsinkielinen väestö saisi oikeuspalveluja omalla kielellään samanlaisten perusteiden mukaan.

Lakiin otettaisiin säännökset laamannin virkojen järjestelystä käräjäoikeuksia yhdistettäessä. Laissa säädettäisiin lisäksi siitä, että lautamiestehtävän hoitamisessa sattuneesta tapaturmasta suoritetaan korvaus samojen perusteiden mukaan kuin työtapaturmasta tapaturmavakuutuslain mukaan.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen, kun se on hyväksytty ja vahvistettu.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Hallituksen esityksen perusteluista ilmenevistä syistä ja saamansa selvityksen perusteella valiokunta pitää esitystä tarpeellisena ja tarkoituksenmukaisena. Valiokunta puoltaa lakiehdotuksen hyväksymistä seuraavin huomautuksin ja muutosehdotuksin.

1. Laki käräjäoikeuslain muuttamisesta

Yleistä. Hallituksen esityksen sisältämällä lakiehdotuksella pyritään tehostamaan käräjäoikeuksien toimintaa. Käräjäoikeuksien tulevia yhdistämisiä silmälläpitäen esitys sisältää myös ehdotuksen, jonka mukaan käräjäoikeudessa voisi kahden käräjäoikeuden yhdistämisen seurauksena olla kaksi laamannin virkaa, joista toiseen kuuluisi toimiminen viraston päällikkönä.

Lakivaliokunta on aiemmin kiinnittänyt huomiota siihen, että suuremmissa käräjäoikeusyksiköissä tuomarit voivat ainakin jossain määrin erikoistua tietyn tyyppisten juttujen käsittelyyn (ks. LaVL 18/2004 vp). Valiokunta huomauttaa tässä yhteydessä myös siitä, että erikoisalojen riittävää asiantuntemusta voidaan tämän lisäksi pyrkiä turvaamaan käräjäoikeuksien keskinäistä yhteistyötä kehittämällä ja tiivistämällä. Niin ikään käräjäoikeuksien yhteistyöllä voidaan vaikuttaa henkilöstövoimavarojen riittävyyteen myös muutoin. Valiokunnan saamien tietojen mukaan esimerkiksi Rovaniemen hovioikeuspiirissä on tuomareille annettu määräyksiä toiseen käräjäoikeuteen, kun on tarvittu vaikkapa vahvennettua kokoonpanoa. Valiokunta muistuttaa edelleen myös siitä, että käräjäoikeuksien tarjoamien oikeuspalvelujen tulee olla kaikkien kohtuullisesti saavutettavissa. Tämän vuoksi päätöksiä käräjäoikeuksien tuomiopiirien yhdistämisistä ei voida tehdä pelkästään saavutettavien kustannussäästöjä silmälläpitäen, vaan huomiota tulee aina kiinnittää myös niihin vaikutuksiin, joita päätöksillä on tuomioistuimissa asioivien mahdollisuuksiin kääntyä tuomioistuinlaitoksen puoleen. Tuomiopiirejä yhdistettäessä palvelujen saatavuudesta tulee huolehtia esimer-

kiksi istuntopaikkoja koskevin järjestelyin. Valiokunta kiinnittää huomiota myös perustuslain 122 §:n 1 momenttiin, jonka mukaan hallintoa järjestettäessä tulee pyrkiä yhteensopiviin aluejaotuksiin, joissa turvataan suomen- ja ruotsinkielisen väestön mahdollisuudet saada palveluja omalla kielellään samanlaisten perusteiden mukaan.

1 §. Pykälään lisätään uusi *4 momentti*, jonka mukaan silloin, kun käräjäoikeudessa on useampi kuin yksi laamannin virka, yhteen näistä kuuluu toimiminen viraston päällikkönä. Tällöin käräjäoikeuden päällikkönä toimivaan laamanniin sovelletaan, mitä laissa tai asetuksessa säädetään laamannista.

Hallituksen esityksen perustelujen (s. 9/I) mukaan käräjäoikeuksia yhdistettäessä voi syntyä tilanteita, joissa yhdistettävien käräjäoikeuksien laamannien virat siirtyvät samaan käräjäoikeuteen. Tämän vuoksi on erityisellä lain säännöksellä tarpeen mahdollistaa se, että käräjäoikeudessa voi olla useampi kuin yksi laamannin virka. Perustelujen mukaan tällainen tilanne on poikkeuksellinen ja ohimenevä.

Valiokunnan saaman tiedon mukaan viiden seuraavan vuoden aikana periaatteessa noin 60—80 prosenttia laamanneista voi lähteä eläkkeelle, mikä sinänsä voisi mahdollistaa yhdistämisten toteuttamisen. Koska eläkeikä on toisaalta nykyisin varsin joustava, eläkkeelle siirtyvien laamannien määrä ei kuitenkaan tulle olemaan näin suuri. Lakivaliokunta pitääkin ehdotusta perusteltuna etenkin sen vuoksi, että se mahdollistaa käräjäoikeuksien yhdistämisen suunnittelun riippumatta siitä sattumanvaraisesta seikasta, milloin jommankumman yhdistettävän käräjäoikeuden laamanni jää eläkkeelle. Samalla uudistuksella voidaan ainakin jossain määrin välttää niitä epäkohtia, joita avoimiksi tullessiin laamannin virkoihin annettaviin pitkiin vi-ranhoitomääräyksiin mm. tuomarin riippumattomuuden kannalta periaatteellisesti liittyy.

Ehdotetun momentin sanamuodosta ei kuitenkaan ilmene, että kyseessä on käräjäoikeuksien

yhdistämiseen liittyvä poikkeuksellinen tilanne. Tällainen käräjäoikeuden virkarakenteen eräänlainen välitila lakkaa viimeistään silloin, kun se laamanni, joka ei toimi viraston päällikkönä, siirtyy eläkkeelle. Lakivaliokunta ehdottaa, että momenttia selvennetään sen tarkoitusta paremmin vastaavaksi.

18 a §. Pykälän 1 momentin mukaan käräjäoikeudessa voi olla toimintayksikkönä osastoja. Tällainen osasto voidaan pykälän 2 momentin nojalla perustaa eri lainkäyttöasioissa tarvittavan asiantuntemuksen ja käsittelyn sujuvuuden turvaamiseksi. Tällöin osaston perustamisesta määrätään käräjäoikeuden työjärjestyksessä.

Pykälän 3 momentin mukaan käräjäoikeuteen voidaan perustaa osasto myös sen turvaamiseksi, että virka-alueen suomen- ja ruotsinkielisellä väestöllä on mahdollisuudet saada palveluja omalla kielellään samanlaisten perusteiden mukaan. Tällaisen osaston perustamisesta ja lakikauttamisesta päättää oikeusministeriö.

Lakivaliokunnan mielestä henkilön oikeus käyttää tuomioistuimessa omassa asiassaan omaa kieltään on hänen oikeusturvansa kannalta olennainen kysymys. Tämän oikeuden toteutumista ei tule pyrkiä turvaamaan pelkästään käytettävää kieltä koskevin säännöksin vaan myös muunlaisilla lainsäädännöllisillä järjestelyillä, joilla voidaan edistää oikeutta oman kielen käyttämiseen. Tämän vuoksi lakivaliokunta tukee ehdotusta siitä, että käräjäoikeuksiin voidaan perustaa erityisiä osastoja eri kieliryhmien yhdenvertaisen kohtelun turvaamiseksi. Samalla valiokunta toisaalta muistuttaa siitä, että yksinomaan lainsäädännöllä ei kyetä turvaamaan sitä, että yksilön oikeus oman kielensä käyttämiseen myös tosiasiallisesti toteutuu (ks. myös LaVL 18/2004 vp). Lainsäädännön kehittämisen ohella on siksi myös tarpeen ylläpitää ja kehittää tuomareiden toisen kotimaisen kielen taitoa sekä koulutusta järjestämällä että riittävän palkkauksellisin kannustimin.

Valiokunta ehdottaa jäljempänä erikseen säädettäväksi kielitaitovaatimuksista sellaiseen tuomarin virkaan, joka on sijoitettu momentin mu-

kaiselle, kielellisin perustein muodostetulle osastolle. Tämän vuoksi valiokunta ehdottaa, että pykälän 3 momentin viimeinen virke poistetaan tarpeettomana.

Hallituksen esityksen perusteluissa (s. 12/I) kiinnitetään huomiota myös siihen, että pykälässä tarkoitettujen osastojen perustaminen edistäisi myös mahdollisuutta tuomioistuinharjoitteluun ruotsin kielellä. Perusteluissa arvioidaan, että notaarin virkoja ei ilmeisesti kuitenkaan erikseen kohdennettaisi kielellisin perustein muodostetulle osastolle, jotta notaarit saisivat tuomioistuinharjoittelussa mahdollisimman monipuolisen kuvan koko käräjäoikeuden toiminnasta. Valiokunnan mielestä tällainen lähtökohta vastaa yleisiä pyrkimyksiä kehittää tuomioistuinharjoittelua nykyistä koulutuksellisemmaksi.¹

18 b §. (Uusi) Käräjäoikeudessa asian käsittelykieli rikos-, riita- ja hakemusasioissa määräytyy kielilain (423/2003) 14—16 §:n mukaan. Näiden säännösten soveltaminen saattaisi kuitenkin johtaa siihen, että myös perustettavalla osastolla käsiteltävässä asiassa käytettäisiin käsittelykielenä mahdollisesti hyvinkin usein virka-alueen väestön enemmistön kieltä. Tällainen tilanne ei vastaisi osaston perustamisen tarkoitusta. Tämän vuoksi lakivaliokunta ehdottaa, että lakiin lisätään uusi pykälä, jonka mukaan 18 a §:n 3 momentin nojalla perustetulla osastolla käytetään asian käsittelykielenä kielilain 14—16 §:stä poiketen virka-alueen väestön vähemmistön kieltä. Toisaalta myös tällaisella kielellisin perustein muodostetulla käräjäoikeuden osastolla voidaan käsitellä asioita, joissa asianosaisten kielellisten oikeuksien huomioon ottaminen edellyttää virka-alueen väestön enemmistön kielen käyttämistä. Näiden tapausten varalta valiokunta ehdottaa pykälän pääsääntöä täydennettäväksi säännöksellä, jonka mukaan tuomioistuin voi asianosaisten oikeutta ja etua

¹ Ks. esim. Tuomarikoulutustyöryhmä 2:n mietintö Tuomarikoulutus, s. 19 (oikeusministeriön työryhmämietintö 2004:2) ja Tuomioistuinlaitoksen kehittämiskomitean mietintö, s. 350 (komiteanmietintö 2003:3).

silmälläpitäen päättää virka-alueen väestön enemmistön kielen käyttämisestä. Momentin toinen virke sisältää viittauksen kielilain tulkasta sekä toimituskirjojen ja muiden asiakirjojen käännöksiä koskeviin säännöksiin, joita noudatetaan soveltuvin osin myös kärjäoikeuden kielellisin perustein muodostetulla osastolla.

Valiokunta muistuttaa samalla siitä, että asian käsittelykielestä riippumatta muun muassa asianosaisella ja asiassa kuultavalla on oikeus kielilain 10 §:n nojalla käyttää myös kärjäoikeuden kielellisin perustein muodostetulla osastolla käsiteltävässä asiassa joko suomea tai ruotsia.

18 c §. (Uusi) Kielilain voimassa olevan 26 §:n mukaan valtion viranomaisen käyttää työkielenään virka-alueen väestön enemmistön kieltä, jollei toisen kielen tai molempien kielten taikka erityisestä syystä vieraan kielen käyttäminen ole tarkoituksenmukaisempaa.

Valiokunta on edellä ehdottanut, että 18 a §:n 3 momentin nojalla perustetulla osastolla asian käsittelykielenä on pääsääntöisesti virka-alueen väestön vähemmistön kieli. Osastolla toimivien tuomareiden ja muun henkilökunnan kielellisten valmiuksien ylläpitämiseksi on sen vuoksi perusteltua, että tällaisella osastolla käytetään myös työkielenä kyseistä vähemmistökieltä. Tämän vuoksi valiokunta ehdottaa lakiin lisättäväksi tätä tarkoittavan uuden pykälän.

Johtolause. Koska valiokunta on edellä ehdottanut lakiin lisättäväksi uuden 18 b ja 18 c §:n, on myös lakiehdotuksen johtolauseetta tarkistettava.

2. Laki tuomareiden nimittämisestä annetun lain 12 §:n muuttamisesta (Uusi lakiehdotus)

12 §. Tuomareiden suomen ja ruotsin kielen taitoa koskevat kelpoisuusvaatimukset. Julkisyhteisöjen henkilöstöltä vaadittavasta kielitaidosta annetun lain (424/2003) 6 §:n 2 momentin mukaan tuomarin virkaan vaadittavista kielitaitoa koskevista kelpoisuusvaatimuksista säädetään tuomareiden nimittämisestä annetussa

laissa. Nämä kelpoisuusvaatimukset on äskettäin uudistettu (ks. LaVM 3/2003 vp — HE 103/2003 vp).

Lakivaliokunta on edellä puoltanut ehdotusta, jonka mukaan kärjäoikeuteen voidaan perustaa erityinen osasto kärjäoikeuden virka-alueen suomen- ja ruotsinkielisen väestön kielellisten oikeuksien turvaamiseksi. Koska tarkoituksena on taata nimenomaan kielellisen vähemmistön oikeuksien toteutuminen, on tällaiselle osastolle sijoitettavien tuomarin virkojen suomen ja ruotsin kielen kelpoisuusvaatimuksista perusteltua säätää erikseen nimenomaan tätä tarkoitusta silmälläpitäen. Tämän vuoksi valiokunta ehdottaa, että näiden virkojen kohdalla virka-alueen väestön vähemmistön kieltä koskevaksi kelpoisuusvaatimukseksi säädetään tämän kielen erinomainen suullinen ja kirjallinen taito. Koska perustettavan osaston tuomareiden tulee toisaalta pystyä käsittelemään asioita molemmilla kansalliskielillä, ehdotetaan samalla, että osastoon sijoitettavien tuomarin virkojen kelpoisuusvaatimukseksi virka-alueen väestön enemmistön kielen osalta säädetään kyseisen kielen hyvä suullinen ja kirjallinen taito.

Valiokunta ehdottaa, että uusi momentti sijoitetaan lakiteknisesti pykälän 2 momentiksi, jolloin nykyisin 2 momenttina oleva viittaussäännös siirtyy 3 momentiksi.

3. Laki kielilain muuttamisesta (Uusi lakiehdotus)

16 a §. Asian käsittelykieltä koskevat poikkeukset eräissä tapauksissa. Valiokunta on edellä ehdottanut, että kärjäoikeuteen kärjäoikeuslain 18 a §:n 3 momentin nojalla perustetussa osastossa käytettävästä asian käsittelykielestä säädetään kärjäoikeuslain 18 b §:ssä. Jotta tämä asian käsittelykieltä koskeva erityistapaus ilmeneisi myös kielilaista, valiokunta ehdottaa lakiin lisättäväksi pykälän, joka sisältää asianomaisen viittaussäännöksen.

26 §. Valtion viranomaisen työkieli. Voimassa olevan pykälän mukaan valtion viranomaisen käyttää työkielenään virka-alueen väestön

enemmistön kieltä, jollei toisen kielen tai molempien kielten taikka erityisestä syystä vieraan kielen käyttäminen ole tarkoituksenmukaisempaa.

Valiokunta on edellä ehdottanut, että kärjäoikeuslain 18 a §:n 3 momentin nojalla perustetulla osastolla käytetään myös työkielenä virka-alueen väestön vähemmistön kieltä. Tästä säädetään kärjäoikeuslain 18 c §:ssä. Jotta tämä asian käsittelykieltä koskeva erityistapaus ilmeneisi myös kielilaista, valiokunta ehdottaa, että pykälään lisätään asianomaisen viittaussäännöksen sisältävä uusi 2 momentti.

Päätösehdotus

Edellä esitetyn perusteella lakivaliokunta ehdottaa,

että 1. lakiehdotus hyväksytään muutettuna (Valiokunnan muutosehdotukset) ja

että hyväksytään uusi 2. ja 3. lakiehdotus (Valiokunnan uudet lakiehdotukset).

Valiokunnan muutosehdotukset

1.

Laki

kärjäoikeuslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan 28 päivänä kesäkuuta 1993 annetun kärjäoikeuslain (581/1993) 18 §:n 2 momentti,
muutetaan 18 §:n edellä oleva väliotsikko ja 21 §, sellaisena kuin niistä on 21 § osaksi laissa 1182/2000, sekä

lisätään 1 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi laeissa 549/1994 ja 210/2000, uusi 4 momentti, jolloin nykyinen 4 momentti siirtyy 5 momentiksi sekä lakiin uusi 12 a, 12 b ja 18 a—18c § seuraavasti:

1 §

Kärjäoikeuksien tuomiopiirejä yhdistämällä perustetussa kärjäoikeudessa voi yhdistäminen niin edellyttäessä tilapäisesti olla useampi kuin yksi laamannin virka. Tällöin yhteen niistä kuuluu toimiminen viraston päällikkönä. Mitä laissa tai asetuksessa säädetään laamannista, koskee tällaisessa kärjäoikeudessa päällikkönä toimivaa laamannia.

12 a ja 12 b §
 (Kuten HE)

Kärjäoikeuden kanslia, istuntopaikka ja osastot

18 §
 (Kuten HE)

18 a §
 (1 ja 2 mom. kuten HE)

Osasto voidaan perustaa myös, jotta turvataan virka-alueen suomen- ja ruotsinkielisen väestön mahdollisuudet saada palveluja omalla kielellään samanlaisten perusteiden mukaan. Tässä momentissa tarkoitetun osaston perustamisesta ja lakkauttamisesta päättää oikeusministeriö. (Poist.)

18 b § (Uusi)

Käräjäoikeuteen 18 a §:n 3 momentin nojalla perustetussa osastossa käytetään kielilain (423/2003) 14—16 §:ssä säädetyn estämättä asian käsittelykielenä käräjäoikeuden virka-alueen väestön vähemmistön kieltä, jollei tuomioistuimien asianosaisten oikeutta ja etua silmällä pitäen päättä virka-alueen väestön enemmistön kielen käyttämisestä. Oikeudesta tulkkaukseen sekä toimituskirjan ja muun asiakirjan käännökseen on soveltuvin osin voimassa, mitä kielilain 18 §:ssä sekä 20 §:n 1 ja 2 momentissa säädetään.

18 c § (Uusi)

Käräjäoikeuteen 18 a §:n 3 momentin nojalla perustetussa osastossa käytetään kielilain 26 §:ssä säädetyn estämättä työkielenä käräjäoikeuden virka-alueen väestön vähemmistön kieltä.

*21 §
(Kuten HE)*

*Voimaantulosäännös
(Kuten HE)*

Valiokunnan uudet lakiehdotukset

2.

Laki

tuomareiden nimittämisestä annetun lain 12 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

lisätään tuomareiden nimittämisestä 25 päivänä helmikuuta 2000 annetun lain (205/2000) 12 §:ään, sellaisena kuin se on laissa 1202/2003, uusi 2 momentti, jolloin nykyinen 2 momentti siirtyy 3 momentiksi seuraavasti:

12 §

Tuomareiden suomen ja ruotsin kielen taitoa koskevat kelpoisuusvaatimukset

Sen estämättä, mitä 1 momentissa säädetään, käräjäoikeuslain (581/1993) 18 a §:n 3 momentin nojalla perustetulle osastolle sijoitettuun tuomarin virkaan voidaan nimittää 11 §:n mu-

kaiset kelpoisuusvaatimukset täyttävä henkilö, jolla on tuomioistuimen tuomiopiirin väestön enemmistön kielen hyvä suullinen ja kirjallinen taito sekä toisen kielen erinomainen suullinen ja kirjallinen taito. (Uusi)

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

3.

Laki
kielilain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään 6 päivänä kesäkuuta 2003 annettuun kielilakiin (423/2003) uusi 16 a § ja 26 §:ään uusi 2 momentti seuraavasti:

16 a § (Uusi)	26 §
Asian käsittelykieltä koskevat poikkeukset eräissä tapauksissa	Valtion viranomaisten työkieli
Käräjäoikeuteen käräjäoikeuslain (581/1993) 18 a §:n 3 momentin nojalla perustetussa osastossa käsiteltävän asian käsittelykielestä säädetään mainitun lain 18 b §:ssä.	Käräjäoikeuteen käräjäoikeuslain 18 a §:n 3 momentin nojalla perustetussa osastossa käytävästä työkielestä säädetään mainitun lain 18 c §:ssä. (Uusi)
	Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 _____.

Helsingissä 31 päivänä toukokuuta 2005

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj.	Tuija Brax /vihr	Tero Rönni /sd
jäs.	Esko Ahonen /kesk	Petri Salo /kok
	Lasse Hautala /kesk	Pertti Salovaara /kesk
	Tatja Karvonen /kesk	Minna Sirnö /vas
	Petri Neittaanmäki /kesk	Timo Soini /ps
	Heli Paasio /sd	Astrid Thors /r
	Lyly Rajala /kok	Marja Tiura /kok
	Jukka Roos /sd	Jan Vapaavuori /kok.

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Risto Eerola.

VASTALAUSE

Perustelut

Pidän lakiehdotuksia tarpeettomina ja katson, että valiokunnan olisi tullut ehdottaa niiden hylkäämistä.

Mielestäni lakivaliokunnan mietinnössään esittämiä kielimuutoksia käräjäoikeuslakiin ei tarvita, vaan vähemmistökielelle, on se sitten suomi tai ruotsi, riittää oma osasto, jossa kieliongelmat hoidetaan sinänsä kattavan ja velvoittavan kielilain puitteissa.

Käräjäoikeuslakiin ei ole syytä luoda de facto vain ruotsinkielisiä osastoja, koska se on kielilain kaksikielisyysideaa vastaan.

Ehdotettu tuomareiden kielitaitovaatimuksista erikseen säättäminen on tarpeetonta, koska kielilaki riittää.

Käräjäoikeuden työkieltä koskeva ehdotus on myös tarpeeton. Se lisäisi kieliongelmaa yhteisiä asioita käsiteltäessä. Kielilain mukaan osaston työkieli tai käsittelykieli voi olla muu kuin päätöskieli.

Kielilaki korostaa kaksikielisyyttä. Valiokunnan esityksessä de facto työkieleksi tulee ruotsi. Onko kaksikielisyys hyvä asia vain suomenkielille, muttei ruotsinkielisille?

Mantereelle ei tarvita "Ahvenanmaita" käräjäoikeuksien sisälle.

Ehdotus

Edellä olevan perusteella ehdotan,

että lakiehdotukset hylätään.

Helsingissä 31 päivänä toukokuuta 2005

Timo Soini /ps